

є такий крок з боку Тбілісі, враховуючи, що уряд Грузії не підтримує санкції проти РФ.

Тож в Україні є всі підстави стати наступним членом ЄС та поповнити ряди євроспільноти у найближчій перспективі. Якщо ж країнам Балкан та Туреччині це навряд чи вдасться зробити до 2025 р., то в Україні є досить непогані шанси зробити це за наступні 2 роки. Тому сподіваємося не тільки на підтримку у вигляді санкцій з боку ЄС проти РФ, а й показового кроку, який є таким важливим для України сьогодні.

Джерела та література

1. Відносини між ЄС та Україною: інформаційна довідка. *European External Action Service – European Union*. Bruxelles, 16.11.2021. URL: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/29685/node/29685_uk
2. Зеленський Володимир. It is a crucial moment to close the long-standing discussion once and for all and decide on Ukraine's membership in the #EU. Discussed with @eucopresident further effective assistance and the heroic struggle of Ukrainians for their free future. *Twitter*. URL: <https://twitter.com/ZelenskyyUa/status/1497469956686028804>
3. Ровенський А. Чи є перспективи європейської інтеграції у республік Західних Балкан? *Інтерфакс-Україна*. 30.04.2021. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/741342.html>
4. Сініша Куко. Вступ Хорватії до ЄС: історія успіху у скрутні часи. *Світло* / переклад: Наталія Немеш, ІЕАС. 01.08.2013. URL: <http://www.gosvitlo.org.ua/archives/413>
5. Сысоев Г. Черногория почти включила себя в ЕС. *Газета «Коммерсантъ»* № 207 от 16.11.2021. С. 6. URL: <https://www.kommersant.ru/doc/5077846>
6. Arguments for and against EU enlargement. *Debating Europe*. URL: <https://www.debatingeurope.eu/focus/infobox-arguments-for-and-against-eu-enlargement/#.Yi0LCEDP1PZ>
7. Marco Buti. What the EU has learned from overcoming the financial crisis and COVID-19. *World Economic Forum*. 30.11.2021. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2021/11/eu-euro-pean-economy-covid-19-global-financial-crisis/>
8. Statement of the heads of state or government, meeting in Versailles, on the Russian military aggression against Ukraine, 10 March 2022. *European Council. Council of the European Union*. 10.03.2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/11/statement-of-the-heads-of-state-or-government-on-the-russian-aggression-against-ukraine-10-03-2022/>
9. Sommet UE: la France veut un «signal politique» à l'Ukraine, mais pas d'adhésion accélérée. *Le Journal de Montréal*. 09.03.2022. URL: <https://www.journaldemontreal.com/2022/03/09/sommet-ue--la-france-veut-un-signal-politique-a-lukraine-mais-pas-dadhesion-acceleree>

Кулешова Вікторія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

КРИЗА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ВИБІР УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто основні аспекти прояву кризових явищ процесу євроінтеграції; виокремлено варіанти геополітичних напрямів вибору України та вказано на той серед них, що генеруватиме основні виклики та зумовлюватиме необхідність реформ.

Ключові слова: Європейський Союз, Україна, BREXIT, кризові явища, геополітичний вибір, євроінтеграційні процеси.

Abstract. The author reveals the main aspects of the manifestation of the crisis of European integration in the EU; the options of geopolitical directions of Ukraine and the probable geopolitical direction which will form the basic challenges and reforms for Ukraine are allocated.

Keywords: *European Union, Ukraine, BREXIT, crisis phenomena, geopolitical choice, European integration processes.*

На сьогодні геополітичний вибір країни відіграє визначальну роль у формуванні її зовнішньої політики. Після початку повномасштабної війни 24 лютого 2022 р. Україна чітко визначилася з вибором на користь демократії і ЄС визнав її майбутньою частиною європейської родини. Наразі українська сторона вже заповнила першу частину опитувальника, який необхідний для набуття статусу країни-кандидата на членство ЄС, та передала його Єврокомісії на розгляд.

Цей цивілізаційний вибір України – одна з ключових вимог Революції гідності. Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС [4, 65].

З огляду на однозначність вибору Україною напрямку подальшого політичного розвитку для нас посилюється актуальність дослідження наявної кризи євроінтеграції ЄС після Брекзиту.

Коли відбувся Брекзит, значно виріс рівень антиєвропейських настроїв серед громадян різних країн-членів ЄС. Націоналізм у країнах ЄС став відроджуватися швидкими темпами. Сплеск націоналізму дав поштовх розробці різноманітних концептів дезінтеграції, які отримали надзвичайну політичну підтримку внаслідок комбінованої дії рішення Великої Британії вийти з ЄС та приходу до влади в США Адміністрації Д. Трампа з його політикою протекціонізму та руйнування низки наявних міжнародних угод [3, 11].

Також знизилася довіра і були прояви розчарування у ключових інститутах ЄС серед широких верств населення. Головним первинним джерелом нинішніх кризових процесів у розвитку ЄС стали значні протиріччя та асиметрії в механізмах єврозони та у проголошеній політиці завершення формування ЕВС. Проблема неадекватності механізмів функціонування єврозони, які недостатньо враховують істотні розбіжності між країнами-членами за рівнем економічного розвитку, зрілості інститутів економічного регулювання та потенціалом конкурентоспроможності, є ключовим дестабілізуючим фактором у розвитку ЄС, який перетворюється у періоди глобальної нестабільності на потужний додатковий канал макроекономічної дестабілізації в ареалі відносно слабкіших членів єврозони [4, 65].

Також криза може виникати через наявність різного за змістом історичного досвіду та особливих культурних традицій. Через це виникають конкретні конфлікти з різних питань між євроінтеграційним центром та окремими державами-членами.

Для цього є важливим завершення створення єдиної європейської культури, яка ґрунтується на певних спільних європейських цінностях. Бо саме внутрішні протиріччя ЄС у розвитку євроінтеграції уможливили Брекзит, що показало іншим країнам можливість дезінтеграції.

Щоб не було просування кризових явищ у євроінтеграції, необхідно провести низку реформ із проблемних аспектів, інакше питання необхідності ЄС може набути широко розголосу.

Для України ЄС представляє більше позитивних аспектів, незважаючи на всі проблемні питання. Якби не події 2022 р. у відносинах Україна–Росія, можна було б розглядати питання можливості формування двосторонніх угод (Україна–ЄС, Україна–Росія), але після початку повномасштабного вторгнення та агресії РФ та великої ймовірності тривалої війни думка про позитивні відносини між Україною та Росією видається утопічною. Україна, як у 2014 р., так і у 2022-му, обрала свій геополітичний курс на Захід. Нам потрібно здійснити безліч реформ, щоб стати членом ЄС та відповідати Копенгагенським критеріям вступу. Адже бути демократичною державою із свободою слова, вибору та збереженням національності краще, аніж бути поглинутою авторитарним режимом із психологічно невіршованою путінською верхівкою.

Ставка керівництва України на суто двосторонні зв'язки між країнами-членами СНД обумовлена побоюванням домінування Росії у будь-яких міждержавних органах, що призвело на практиці до ще більшої переваги Росії над кожним з її партнерів у Співдружності у їхніх взаєминах сам на сам [1].

Розгляд геополітичних змін, що відбуваються на наших очах, спонукає до висновку про те, що вже тепер, а тим більше у майбутньому, успішний розвиток України передбачає пошук нового, природного місця у певному цивілізаційному просторі. Для України це, умовно кажучи, східнохристиянсько-євразійський простір, самовизначення в якому має бути таким, що не заважає всебічному розвитку взаємовигідних зв'язків з країнами Заходу, мусульманського світу та інших цивілізацій [1].

Джерела та література

1. Сіренко К. Ю. Євроінтеграційна політика України: позитивні та негативні аспекти. Випуск 22, частина 3, 2018. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_3_2018ua/18.pdf
2. Сіденко В. Переформатування європейської інтеграції: можливості і ризики для асоціації Україна–ЄС. Центр Разумков, 2018. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_pereformatuvannia_ievropeiskoi_intehratsii.pdf
3. Ізборник. Суперечності геополітичного самовизначення. URL: <http://litopys.org.ua/polpost/r4a2.htm>
4. Кривицька О. Геополітична дилема України як визначальний фактор її історичного майбутнього. 2011. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/kryvytska_geopolitychna.pdf
5. Hall P. A. The Euro crisis and the future of European integration. Article from the book *The Search for Europe: Contrasting Approaches*. URL: <https://www.bbvaopenmind.com/en/articles/the-euro-crisis-and-the-future-of-european-integration/>
6. Schimmelfennig F. European Integration in times of crises. URL: <https://www.eui.eu/Documents/RSCAS/JMF-25-Presentation/Schimmelfennig-European-Integration-in-Crisis-RSC.pdf>
7. Ferrara F. M. Crisis pressures and European integration. 02 Sep 2021. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13501763.2021.1966079>
8. Ioannou D., Leblond P., Niemann A. European Integration and the Crisis: Practice and Theory. *Journal of European Public Policy*. February 2015. URL: https://www.researchgate.net/publication/273402814_European_Integration_and_the_Crisis_Practice_and_Theory
9. Made for minds. Ukraine: EU chief offers Kyiv fast track to membership. 08.04.2022. URL: <https://www.dw.com/en/ukraine-eu-chief-offers-kyiv-fast-track-to-membership/a-61409635>